

Göteborgs kommun

norrahisingen@norrahisingen.goteborg.se

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Ellen Keyskolan
i Göteborgs kommun

Tillsyn i Ellen Keyskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Göteborgs kommun med start 2015. Ellen Keyskolan besöktes av Skolinspektionen den 2-3 maj 2017.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Offentlig statistik saknas då skolan startades höstterminen 2016. Cirka 80 procent av eleverna kom från Brudbergsskolan som lades ner efter vårterminen 2016. Offentlig statistik för Brudbergsskolan saknas då skolenheten upphört.

Enligt de uppgifter som skolenheten lämnat till Skolinspektionen som gällde för Brudbergsskolan bedömdes 90 procent av eleverna i årskurs 3 ha uppnått kunskapskraven i ämnet svenska och 100 procent i ämnet svenska som andraspråk vårterminen 2016. I ämnet matematik var det 84 procent och i natur- och samhällsorienterade ämnen var det 98 procent av eleverna som bedömdes uppnå kunskapskraven.

För årskurs 5 bedömdes 82 procent av eleverna ha uppnått kunskapskraven i ämnet svenska, i matematik var det 79 procent, och i natur- och samhällsorienterade ämnen var det 85 procent av eleverna som bedömdes ha uppnått kunskapskraven vårterminen 2016.

Resultat av arbetet med trygghet och studiero

Då Ellen Keyskolan är nystartad har ännu inte Skolinspektionen genomfört någon skolenkät för skolenhetens elever.

Den regiongemensamma GR-enkäten genomfördes bland annat för elever i årskurs 2 och 5 under våren 2017. Resultaten av enkäterna redovisas för varje frågeområde i form av ett index där 0 är lägst och 100 är högst, ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Indexet kan jämföras med resultatet för övriga skolor i regionen som deltagit i enkätomgången. På frågeområdet studiero, har Ellen Keyskolans årskurs 2 fått ett indexvärde på 55, i jämförelse med genomsnittet på 56 för samtliga skolor som deltagit i enkäten. På området trygghet har eleverna i årskurs 2 fått indexvärdet 88, i jämförelser med genomsnittet på 89.

Årskurs 5 har fått indexvärdet 48 på frågeområdet studiero, i jämförelse med genomsnittet på 49 för samtliga skolor som deltagit i enkäten. På området trygghet har eleverna i årskurs 5 fått indexvärdet 77, i jämförelser med genomsnittet på 83.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Föreläggande	2017-11-17
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2017-11-17
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Föreläggande	2017-11-17
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Föreläggande	2017-11-17
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Föreläggande	2017-11-17

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Tillsynen av Ellen Keyskolan visar att det finns brister i skolans systematiska kvalitetsarbete. Elevers kunskapsresultat utgör inte utgångspunkt för skolans kvalitetsarbete, vilket innebär att det inte heller finns någon analys eller utvecklingsåtgärder som utgår från dessa resultat. Det finns också brister när det gäller resultat och åtgärder kring området studiero. Ingen kartläggning eller uppföljning av studieron finns trots att det är ett uppmärksammat problemområde som skolenheten försöker komma till rätta med.

Trots att både lärare och några elever på skolenheten upplever att studieron förbättrats under vårterminen i flera av klasserna, finns fortfarande klasser där inte studiero råder. Rektor behöver också se till att alla elever som är i behov av

särskilt stöd får det stöd de har rätt till. Beträffande undervisningen kan Skolinspektionen konstatera att det finns brister i hur undervisningen anpassas till elevernas behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Exempelvis får inte alla elever de utmaningar som de skulle behöva. Därutöver behöver rektorn se till att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses och att skolbiblioteket iordningsställs så att det kan användas för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den 17 november 2017 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- I undervisningen tas hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. (1 kap. 4 § och 3 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2. Kunskaper)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att undervisningen tar hänsyn till varje enskild elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att inte alla lärare i undervisningen tar hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Bedömningen görs utifrån lärares beskrivning av att de saknar möjlighet att planera undervisningen utifrån alla elevers individuella behov. Antingen får lärarna i sin planering och genomförandet av undervisningen anpassa undervisningen till en nivå som möter kunskapsnivån i gruppen som helhet, eller får lärarna fokusera på de elever som har mycket stora behov av särskilt stöd. Detta får som konsekvens att lärarna exempelvis inte hinner med de elever som lätt når kunskapskraven, vilka inte alltid får tillräckliga utmaningar i undervisningen. När eleverna blir klara med en skoluppgift händer det att de blir sittande utan något skolarbete. Sammantaget innebär detta att eleverna i många fall inte ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande för att de, utifrån sina egna förutsättningar, ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningsmål.

Enligt skollagen ska i utbildningen hänsyn tas till elevers olika behov. Elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Alla elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling. Enligt läroplanen för grundskolan ska läraren utgå från den enskilda elevens behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Lärare i de lägre årskurserna på skolenheten uppger i intervju att elevernas individuella behov av exempelvis stöd och stöttning i undervisningen varierar mycket och de uttrycker att det därför är nästan omöjligt att se och möta alla elevers behov under lektionerna. Lärarna uttrycker att de i sin planering och val av svårighetsnivå i undervisning i princip alltid fokuserar på gruppens behov, väldigt sällan på enskilda individer, förutom de elever som har mycket stora behov av stöd. Dessa elever behöver lärarna ägna mycket tid åt för att det

över huvud taget ska fungera i klassrumssituationen för hela klassen, berättar lärarna vidare. De uttrycker att det är frustrerande att inte de inte kunna tillgodose elevernas olika behov men uppger att vid tidpunkten för tillsynen varit nödvändigt att fokusera på gruppen i stort. Stödbehoven handlar enligt lärarna om allt från utåtagerande beteende till ett behov av att få kontinuerligt stöd med uppmärksamhetsfokus.

Lärarna uppger att det också är svårt att hinna med att ge utmaningar till enskilda elever som har lättare för sig och som behöver mer avancerade uppgifter för att utvecklas vidare eftersom lärarna behöver lägga så stor del av sin tid på elever med omfattande stödbehov.

Elever uttrycker i intervju att lärarna inte hinner med att ge dem hjälp utifrån deras individuella behov under lektionerna. Några elever berättar att det finns elever som stör genom att skrika, gå runt i klassrummet och ställa till scener som läraren har svårt att komma till rätta med. Eleverna missar mycket undervisning på lektionerna på grund av oron, berättar eleverna vidare. Om eleverna blir klara med sitt skolarbete får de en ny uppgift eller så får de gå ut i hallen och läsa en bok tills alla elever är klara med uppgiften. Men om det är kort tid kvar på lektionen får eleverna bara sitta och vänta eller får titta på sin surfplatta, berättar de vidare. I en klass lägger eleverna ett kort på bänken som visar att de behöver hjälp och får vänta tyst till läraren kommer och hjälper eleven. Under tiden gör de ingenting, kanske viskar med en kompis, berättar eleverna. Ibland slutar det, enligt eleverna, med att elever springer runt, leker med bollar i hallen tills det blir rast.

Under de lektioner som Skolinspektionen besökt vid tillsynen av skolenheten bekräftas det som lärare och elever uppgett, att läraren inte har/eller haft möjlighet att ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Skolinspektionen har sett exempel på lektioner där det är upp till hälften av eleverna som gör annat än skolarbete under hela tiden som Skolinspektionen är och observerar. Det finns också exempel på flera elever som räcker upp handen men inte kommer till tals då läraren fokuserar på de elever som pratar rätt ut under lektionen.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Ellen Keyskolan uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avgöra lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ges eleven sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. (3 kap. 8-12 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Visar utredningen att en elev är i behov av särskilt stöd ska rektorn se till att eleven, oavsett ämne, ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som den enskilde eleven behöver, för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns elever som bedömts vara i behov av särskilt stöd som inte alltid får det särskilda stöd som utredningen visar att eleven har behov av. Vid tillsynen framkommer en osäkerhet i de intervjuade grupperna om hur den rutin som finns på skolan gällande arbetsgången vid

extra anpassningar och särskilt stöd ska tillämpas. Exempelvis är det oklart för lärare och elevhälsa om de eleverna som är i behov av särskilt stöd verkligen får det särskilda stöd som de är berättigade till. Det framgår vidare att skolenheten inte lyckats rekrytera personal med sådan kompetens och erfarenhet som krävs för att ge det särskilda stöd som genomförd utredning visat att elever behöver. Sammantaget innebär detta att Ellen Keysskolan inte uppfyller bestämmelserna i skollagen om att samtliga elever som bedömts vara i behov av särskilt stöd också får särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen visar att eleven har behov av för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detta strider mot författningarnas krav.

Av skollagen framgår att rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds, om det av personal, vårdnadshavare eller eleven själv framkommer att eleven, trots extra anpassningar, riskerar att inte nå målen. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska hen ges sådant stöd på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå.

Lärarna uppger i intervju att om inte de extra anpassningarna de gör för eleverna, hjälper eleverna att nå kunskapskraven, kan de anmäla till elevhälsan att eleverna har behov av utredning för särskilt stöd. Det sker genom ett särskilt formulär. Alla lärare instämmer att rutinerna är tydliga, men det resulterar ändå inte alltid i att eleverna får särskilt stöd. Flera lärare uppger att de sedan en längre tid tillbaka har anmält elever till elevhälsan, men ännu inte fått någon återkoppling, det gäller även för elever i förskoleklassen. Lärarna är osäkra på om det bara brister i återkopplingen till dem, eller om det saknas resurser för att utreda elevernas behov, och sedan kunna erbjuda särskilt stöd utifrån vad utredningen visar.

Lärarna upplever att de får mer av råd och tips från elevhälsan, än konkret stöd. Nästan alla lärare har elever med åtgärdsprogram i sina klasser och nästan alla lärare har även elever med elevassistent. Några av lärarna är tveksamma till om det i varje fall är just detta stöd som krävs då elevassistenterna oftast är utbildade och dessutom byts ut. De är osäkra på om alla elevassistenter dels förstår uppdraget, dels bidrar till trygga relationer för eleverna.

Representanter för elevhälsan beskriver i intervju att de kan uppmärksamma elevernas utveckling via screeningar som görs regelbundet. De beskriver vidare att de har stort förtroende för lärarnas förmåga att identifiera elevernas behov och att möta dessa genom att ge extra anpassningar. Representanterna i elevhälsan är emellertid osäkra på om alla elever får det särskilda stöd som de är i behov av. De har inte en helhetsbild av de extra anpassningarna som lärarna gör, och de har ingen överblick om eleverna får de åtgärder som beslutats i elevers åtgärdsprogram.

Representanterna för elevhälsan ser dessutom att de har några elever som inte får det särskilda stöd som de behöver eftersom skolan har svårt att få tag i personal med rätt kompetens för de aktuella behoven. De ser också att de måste höja kompetensen hos skolenhetens befintliga personal. Det gäller både behöriga lärare och elevassistenter och det hänger samman både med det förhållningssätt och den kunskapssyn som efterfrågas, samt personernas kunskap och erfarenhet.

Rektorn beskriver i intervju att lärarna på skolan oftast är snabba på att ta tag i elevers stödbehov, men medger att det även kan ta lång tid innan eleverna får särskilt stöd.

I några aktuella fall där elever bedömts vara i behov av särskilt stöd och där beslut om åtgärdsprogram fattats, beskriver rektorn att det har varit svårt att verkställa det på grund av svårigheter att rekrytera personal med tillräcklig utbildning, erfarenhet och kunskap. Det finns tillfällen då det också har handlat om att en lämplig person begärt för hög lön.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Ellen Keyskolan uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att utbildningen inte utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Bedömningen görs utifrån intervjuer och verksamhetsbesök som visar att det i flera klasser brister i studieron under flera av lektionerna. Exempelvis förekommer det ofta att elever pratar rätt ut, utan att räcka upp handen. Det förekommer också att elever går runt i klassrummet och stör undervisningen, så flera elever får använda hörselkåpor. Visserligen visar utredningen att åtgärder har vidtagits och att situationen förbättrats, men fortfarande finns det elevgrupper där det krävs fler åtgärder för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Utredningen visar även att det finns elever som är otrygga i skolan. Det förekommer bråk och är vanligt med nedsättande språkbruk och språkförbistring mellan elever. Vidare visar den trygghetsvandring som personalen gjort ihop med elever att det finns områden på skolområdet som elever upplever som otrygga. Detta innebär att utbildningen inte utformats så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

I dokumentet "Begäran om information inför regelbunden tillsyn" har Skolinspektionen bitt rektorn att besvara ett antal frågor om skolenheten inför tillsynen. Rektorn uppger där angående trygghet och studiero att i kapprum, korridorer och vid förflyttningar mellan klassrummen kan det uppstå oro och konflikter. Rektorn skriver vidare att hon vid några tillfällen vidtagit åtgärder för att förbättra tryggheten på skolan genom skriftlig varning, avstängning samt placering av elever på annan skolenhet.

Elever berättar i intervju att de tycker själva skolan är fin, men att det inte är bra i skolan då det är stökigt i flera klasser. Eleverna uppger att de blir de rastlösa mot slutet av dagen och på långa lektioner när energin tar slut. Detta resulterar bland annat i att det finns elever som går runt i klassrummet och stör undervisningen. Det gäller inte alla klasser utan beror på vilken klass det är, samt beroende på vilken lärare eleverna har, uppger eleverna som intervjuats.

Några elever berättar vidare att läraren i en klass varit sjukskriven under en lång tid, vilket har medfört i att klassen haft många vikarier. Detta har gjort klassen orolig, vilket i sin tur resulterat i att det blivit extra stökigt i den klassen, enligt eleverna. Det har vid ett par tillfällen hänt att vikarier inte kommit till klassen som planerat och då har de blivit utan undervisande lärare en hel dag, berättar de vidare. Överlag, berättar samtliga intervjuade elever, att det blir väldigt stökigt när det är vikarier, och oftast har de ingen riktig undervisning vid dessa tillfällen. Även de ordinarie lärarna får för det mesta använda mycket tid för att få lugnt i klassen, och hinner därför inte undervisa lika mycket, uttrycker eleverna vidare. Det är dock olika mellan lärarna hur bra de är på att få ordning i klasserna och få eleverna att lyssna, berättar eleverna. När några av lärarna blir arga och säger ifrån högt till de elever som stör, blir det också oroligt. Det blir ingen bra stämning i klassen när lärarna är arga på eleverna. Oftast blir det tyst direkt när lärarna säger till, men det varar inte länge. Enligt eleverna tar lärarna fortfarande inte tag i problemen med stökighet i klassen. Flera av eleverna uppger att studieron över lag är bättre vid tillsynstillfället än i höstas, men de missar fortfarande mycket av undervisningen då elever stör i klassrummet.

När det gäller tryggheten på skolan tycker de flesta elever som Skolinspektionen intervjuat tycker att det känns okej att gå till skolan. En elev berättar dock att när eleven närmar sig skolan och ser att elever bråkar och säger svordomar så känns det inte bra. Samtliga av de intervjuade eleverna tror att det finns elever som känner sig otrygga på skolan. Det har hänt några gånger att elever gått hem för att det har varit bråk i klassen, berättar de vidare.

Representanterna i elevhälsan uppger i intervjun att studieron har varierat under året. Sedan årsskiftet 2016/17 är studieron bättre, men den varierar mellan årskurser och klasser. De uttrycker att lärarens ledarskap och kontinuitet har en avgörande betydelse för studieron. Skolans elevgrupper är känsliga för vikarier och nya vuxna eftersom de behöver en stark och trygg relation med sina lärare. Bristande språkförståelse mellan eleverna har också stor påverkan på elevernas lärande och studieron då missförstånd uppstår som leder till bråk. Både lärarna och elevhälsan uppger att de får lägga mycket tid på att hantera konflikter. Elevhälsan uttrycker att det finns elever som inte är

trygga på skolan, då elever triggas igång varandra vilket skapar en otrygghet. En del elever bär också på en oro hemifrån som kan gå ut över andra elever i skolan, eller påverka hur de upplever sin tillvaro i skolan, uppger elevhälsan.

Lärare uttrycker i intervju att det i några klasser inte är det någon bra studiero, framför allt i klasser där det varit mycket personalbyten, men uppger att det är betydligt bättre nu än under höstterminen. Lärarna beskriver att de har arbetat med studieron genom att se till att det finns strukturer och ordningsregler på skolan att hålla sig till. De berättar vidare att de bedömer att det behövs mellan 5-20 minuter för att upprätthålla studiero på lektionerna, medan det åtgick mer tid för detta under höstterminen.

Några lärare har gjort en trygghetsvandring på skolan och beskriver att den visade att det finns elever som upplever otrygghet. De nämner också att språkförbistring skapar oro. Elever använder könsord, svärord, ord med koppling till religion mot varandra, mot andra elever och även mot lärare på elevernas hemspråk som lärarna har svårt att uppfatta och agera mot.

Rektorn uppger i intervju att det i de flesta klasser är lugnt, men säger att det i vissa klasser inte råder studiero. Rektorn beskriver särskilt omständigheterna kring en klass där undervisningen inte fungerar alls på grund av bristande studiero. Rektorn uttrycker att hennes uppfattning är att de flesta eleverna känner sig trygga i skolan, men hon tror också att det finns elever som inte är det. Enligt rektorn har ingen kartläggning av tryggheten och studieron gjorts, utöver en trygghetsvandring som elever från några av klasserna, elevhälsan och några lärare genomfört. Under de sju lektioner som Skolinspektionen besökt bekräftas det som rektor, elevhälsa, lärare och elever uppgett. Vid två av lektionerna upprätthölls studieron. Vid övriga fem lektioner förekommer i varierande grad störningsmoment och oro.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Ellen Keyskolan uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet. (2 kap. 29 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. (2 kap. 36 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska se till att den studie- och yrkesorienterande verksamheten tillgodoser elevernas behov av vägledning inför elevernas val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet.
- Rektorn ska se till att skolbiblioteket används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling.

Motivering till bedömning av brist

Studie- och yrkesvägledare

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte ser till att elevernas behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet tillgodoses. Visserligen är arbetet med framtagande av en handlingsplan på gång tillsammans med en studie- och yrkesvägledare från kommunen, men planen är ännu inte implementerad i verksamheten och eleverna ges därmed inte studie- och yrkesvägledning annat än vid något enstaka tillfälle, och då som ett inslag i undervisningen. Det framgår att sådan information inte heller på något planerat sätt ges till samtliga elevgrupper, vilket innebär att det finns elever som inte fått den vägledning de skulle kunna behöva.

Enligt skollagen ska elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses.

I "Begäran om information inför regelbunden tillsyn" som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen skriver rektorn att en handlingsplan är under framtagande tillsammans med studie- och yrkesvägledaren i kommunen.

Representanterna från elevhälsan berättar i intervjun att de inte tror det finns någon studie- och yrkesvägledare kopplad till skolan. De uttrycker att de känner till att lärarna själva arbetar aktivt med att informera eleverna om språkval men elevhälsan har även uppmärksammat att elever har kommit till dem med frågor om yrkes- och studieval, som till exempel "vad kan man bli?"

Lärarna uppger i intervjun att det inte finns några riktlinjer eller någon organisation kring hur eleverna ska få studie- och yrkesvägledning på skolan. Någon lärare uppger att läraren själv har berört yrkesfrågor i undervisningen. I övrigt sker det inte regelmässigt, uppger läraren.

Rektorn beskriver i intervjun att hon precis har arbetat fram en plan för den studie- och yrkesorienterande verksamheten med en studie- och yrkesvägledare från kommunen som är tänkt att implementeras från och med hösten 2017. De har tillsammans planerat in möten under höstterminen för att diskutera hur de ska arbeta med skolans plan och har för detta arbete fått stöd från kommunens centrala vägledningscentrum.

Skolbibliotek

Skolinspektionen bedömer att skolans bibliotek inte används för att stödja elevernas lärande och kunskapsutveckling. Av de intervjuer som genomförts vid tillsynsbesöket framgår att skolans bibliotek för närvarande inte fungerar tillfredsställande då det ännu inte är iordningsställt. Mot bakgrund av detta konstaterar Skolinspektionen att verksamheten inte uppfyller författningarnas krav

Enligt skollagen ska eleverna i grundskolan ha tillgång till ett skolbibliotek. Med skolbibliotek avses enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165 s. 284) en gemensam och ordnad resurs av medier och information som ställs till elevernas och lärarnas förfogande och som ingår i skolenhetens pedagogiska verksamhet med uppgift att stödja elevernas lärande.

Elever beskriver i intervju att skolans bibliotek håller på att byggas upp och att de inte får besöka biblioteket. Några elever berättar att man kan boka tid för att

gå till biblioteket. I en klass har eleverna fått hämta varsin bok där. Enligt de flesta elever får de inte lov att vara i biblioteket, det är låst och eleverna får inte gå in där.

Några lärare berättar i intervju att det går att gå till skolans bibliotek, och att vissa klasser har varit där. Samtidigt finns det lärare som säger att de fått information om att lärarna inte får gå dit med eleverna. Lärarna uppger vidare att de har fått information om att biblioteket ska vara färdigställt till hösten 2017.

Rektorn berättar i intervjun att de nu har en person på skolenheten som arbetar med att rent praktiskt bygga upp och ställa i ordning skolans bibliotek, registrera böcker i utlåningssystemet, märka upp böcker m.m. När biblioteket är iordningställt ska de ta fram en plan för själva biblioteksverksamheten och hur biblioteket ska användas. Enligt rektorn ska eleverna dock redan under innevarande månad (maj) få tillgång till biblioteket. I nuläget får eleverna inte gå till biblioteket själva, eftersom det ännu inte är iordningsställt och böckerna inte är registrerade. Rektorn känner dock till att någon klass har varit där med en lärare. Skälet till att biblioteket inte är färdigställt är enligt rektorn att böckerna från den tidigare skolans bibliotek var för gamla och de har varit tvungna att ersättas med nya böcker, samt att det varit förseningar i leveranser av möbler m.m. Resurser finns dock avsatta från huvudmannen för inköp av böcker, registersystem och iordningsställande av lokalerna.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Ellen Keyskolan uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Göteborgs kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Rektorn följer upp skolenhetens resultat samt trygghet och studiero. Uppföljningen genomförs i relation till de nationella målen och dokumenteras. (1 kap. 4 §, 4 kap. 4-6 §§ och 5 kap. 3 § skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar rektorn om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)
- Rektorn planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 4-7 §§ skollagen; Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Rektorn ska tillsammans med personalen följa upp kunskapsresultat i relation till de nationella målen.
- Rektorn ska analysera kunskapsresultaten och dokumentera, besluta och planera utvecklingsåtgärder som är kopplade till resultatet.
- Rektorn ska genomföra en kartläggning av studieron och dokumentera, besluta och planera utvecklingsåtgärder som är kopplade till resultatet.

Motivering till bedömning av brist

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på Ellen Keyskolan. Då skolenheten är ny saknas ett tidigare sammanhållet kunskapsresultat, vilket resulterat i att analys och beslut om utvecklingsåtgärder saknas gällande elevernas kunskapsutveckling. Utredningen visar att en kartläggning av trygga och otrygga platser gjorts i drygt hälften av klasserna, vilket resulterat i att rektorn vidtagit åtgärder genom att ökat bemanningen på raster och i utemiljöer. Men det saknas uppföljda resultat av studieron på skolan.

I Skollagen anges att det vid skolenheten ska genomföras ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan

av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet genomförs. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål för utbildningen som finns i skollagen och andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

I "Begäran om information inför regelbunden tillsyn" som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen skriver rektorn att efter en analys av lågstadiets undervisning bedömer hon att den behöver utvecklas. Rektorn beskriver också att då skolenheten är ny finns flera grundläggande områden som fokuseras på; "Bedömning för lärande, värdegrunds-, mål- och syftearbete, inrättande av forum för kollegialt lärande, arbetslagsutveckling, pedagogiska måltiden, likabehandlingsgrupp, ledningsgrupp och planeringsgrupp". Inga planerade eller beslut om åtgärder finns med i dokumentet.

I dokumentet "Verksamhetsplan (SDF) 2017 Ellen Keyskolan är F-6" som Skolinspektionen fått inför tillsynen står skolenheten har ett aktivt arbete för att skapa trygghet och studiero och mot kränkande behandling. Som åtgärd kan man läsa att skolan har ökat bemanningen på raster och vid utevistelse. Vidare står att elevernas resultat i förhållande till målen ska analyseras och strategier för ökad måluppfyllelse ska ligga till grund för budget och verksamhetsplaner. Men det saknas däremot helt redovisning av resultat och åtgärder i dokumentet.

I dokumentet "Uppföljning Verksamhetsplan" står att i oktober och november (2016) ska det i varje klass göras en kartläggning av trygghet och studiero på gruppnivå. Vidare står att "skolans och elevernas resultat och planer kommer under resten av året och framöver att leda till ett samlat systematiskt kvalitetsarbete där slutsatser om skolans resultat kan dras och analyser göras för att planera framtida åtgärder och utbildningsinsatser". Under punkten "åtgärder för högre måluppfyllelse" står att "under våren -17 genomförs en kartläggning av skolans processer, resultat och mål och utifrån det beslutas om åtgärder".

På frågan om vad som är skolans systematiska kvalitetsarbete beskriver lärarna i intervjun att de kontinuerligt följer upp olika resultat såsom kunskapsresultat och elevers mående. Det finns skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner (IUP:er) som de ska jämföra med vid nästa kunskapsbedömning, men i någon klass har mentorn inte fått del av några tidigare IUP:er trots att läraren efterfrågat det. I nuläget har de inget

sammanhållet system för att dokumentera elevernas utveckling, utan istället rapporterar de in en översikt med bedömning för varje ämne och klass vid varje termins slut till rektorn. Lärarna beskriver att det på skolenheten håller på att arbetas fram en matris där alla elevers kunskapsutveckling ska dokumenteras i olika färger. Denna matris används inte ännu, men den är tänkt att ligga till grund för klasskonferenserna framöver. Lärarna har ingen överblick över hur det går för eleverna utöver i sin egen klass. De berättar vidare att rektorn följer upp undervisningen. Alla lärare har haft eller kommer att få besök av rektorn på sina lektioner, några lärare har fått feedback av besöken, men inte alla. De har inte ännu fått en samlad bild över vad rektorn har sett på lektionsbesöken. Enligt lärarna har de inte följt upp studieron på något strukturerat sätt, men de upplever att det blivit lugnare i klasserna.

Rektorn berättar i intervjun att hon har bett om en sammanställning av kunskapsresultatet per klass och lärare, men har ännu inte fått detta från alla lärare. I nuläget har rektorn därför ingen fullständig bild av kunskapsresultaten. Hon har fått resultat av lässcreeningar och liknande men har inte fått kunskapsresultaten i alla ämnen. Hon ska få detta den 2 juni (2017) av alla lärare då nästa uppföljning sker.

På frågan om resultatet av trygghet och studiero berättar rektorn att det finns ingen annan uppföljning eller undersökning än GR-enkäten som görs i åk 2 och 5, vars resultat redovisas vid tiden för tillsynen (maj).

Representanterna för elevhälsan berättar i intervjun att på skolnivå ser de att kvalitetsarbetet handlar mycket om att jobba ihop personalgruppen och sätta en gemensam grund. De är mitt inne i så många processer samtidigt så de är inte klara med detta arbete ännu. De har gjort mycket under året och justerat mycket i arbetssätt vilket de ser som ett utvecklingsarbete.

Motivering till föreläggande som ingripande

Göteborgs kommuns verksamhet vid Ellen Keyskolan uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Göteborgs kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Ia Thun
Föredragande/Utredare

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Ellen Keyskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Ellen Keyskolan

Ellen Keyskolan är en delvis nybyggd kommunal grundskola som startade sin verksamhet höstterminen 2016. Skolenheten omfattar förskoleklass samt årskurserna 1-6 och är belägen i stadsdelen Norra Hisingen i Göteborgs kommun. Skolenheten har vid tiden för tillsynen 50 elever i förskoleklass och 281 elever i årskurserna 1-6. De flesta elever på skolenheten har tidigare gått i Brudbergsskolan som lades ner i samband med att Ellen Keyskolan öppnades. Skolenheten leds av en rektor som tidigare var rektor för Brudbergsskolan.